

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/15/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723201556
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6723201556.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudkyň JUDr. Renáty Deákovovej a JUDr. Danice Kočičkovej ako členiek senátu, spore žalobcov: I/ A. B. C., narodená XX. XXXXXX XXXX, D. XXX/X, XXX XX E. a II/ F. C., narodený XX. XXXXXX XXXX, bytom D. XXX/X, XXX XX E., obaja právne zastúpení JUDr. Ondrejom Zacharom, advokátom so sídlom AK Horná 65/A, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 42 069 599, proti žalovaným: I/ G. H. D., narodený XX. XXXXX XXXX, I. J. XXX/XX, XXX XX E. a II/ G. A. D., narodená XX. XXXXXXXXXX XXXX, I. J. XXX/XX, XXX XX E., obaja právne zastúpení A. K., advokát, KOMERCIA: Združenie advokátov so sídlom A. XX, XXX XX D., o určenie neexistencie bezpodielového spoluvlastníctva žalovaných, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 18 C/29/2023 - 141 zo dňa 10. októbra 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu p o t v r d z u j e .

II. Žalobcovia m a j ú n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% proti žalovaným, ktoré im sú žalovaní p o v i n í zaplatiť v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenie súdu prvej inštancie o ich výške.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 18C/29/2023-141 zo dňa 10. októbra 2023 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) určil, že žalovaní v rade I/ a II/ nie sú bezpodielovými spoluvlastníkmi pozdĺžneho múru, ktorý je situovaný na pozemku KN „C“, parc. č. XXXX a KN „C“, parc. č. 2296 a tvorí hranicu medzi parcelami CKN č. XXXX o výmere 331 m² - zastavané plochy a nádvoria, evidované Okresným úradom Zvolen, katastrálny odbor na LV č. XXXX pre okres a obec E., k. ú. E. a CKN č. XXXX o výmere 242 m² - zastavané plochy a nádvoria, evidované Okresným úradom Zvolen, katastrálny odbor na LV č. XXXX pre okres a obec Zvolen, k. ú. E. (prvá výroková veta). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaní I/a II/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom I/ a II/ trovy konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia o ich výške (druhá výroková veta).

1.1 Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že žalobcovia sa žalobou domáhali, aby súd určil, že žalovaní nie sú spoluvlastníkmi pozdĺžneho múru, ktorý je situovaný na nimi označených pozemkoch, tvorí hranicu medzi parcelami vo vlastníctve žalobcov a žalovaných. Uviedli, že v minulosti na susediacich pozemkoch stál rodinný dom žalobcov (na parc. č. XXXX pre k.ú. E.) a rodinný dom žalovaných (na parc. č. XXXX pre k.ú. E.). Rodinné domy boli spojené spoločným múrom, ktorý tvoril hranicu medzi parcelami. Žalovaní na základe stavebného povolenia odstránili rodinný dom situovaný na ich pozemku s výnimkou pozdĺžneho stredového múra; následne tento múr mal plniť funkciu nosnej a obvodovej konštrukcie rodinného domu vo vlastníctve žalobcov. Žalovaným bola v stavebnom povolení

uložená povinnosť uskutočniť izoláciu múra na ich náklady po odstránení stavby ich rodinného domu. V priebehu stavebného konania bolo vydané rozhodnutie o povolení odstránenia stavby; žalovníci následne žiadali kolaudačné rozhodnutie o povolení užívania časti stavby pod názvom rodinný dom a garáž. Žalobcovia v stavebnom konaní vzniesli námietky; rozpory medzi žalobcami a žalovanými neboli odstránené ani na ústnom pojednávaní. Zotrvával spor medzi žalobcami a žalovanými o vlastníctvo pôvodne spoločného múru. Stavebný úrad následne žalobcov odkázal na súdne konanie. Žalobcovia dôvodili, že odstránením rodinného domu vo vlastníctve žalobcov došlo k zániku nehnuteľnosti a múr tak nie je jej súčasťou. Múr však naďalej ostal súčasťou rodinného domu vo vlastníctve žalobcov, tvorí jeho obvodový nosný múr, na základe čoho spoluvlastníctvo žalovaných k obvodovému nosnému múru zaniklo zánikom nehnuteľnosti. Žalovníci si však v stavebnom konaní uplatňovali vlastnícke právo k obvodovému nosnému múru. Múr však zdieľa právny režim stavby vo vlastníctve žalobcov ako jej súčasť. Došlo k samozrejmemu právnemu stavu, zániku vlastníctva k múru; nemôže existovať vlastnícke právo, ak neexistuje predmet vlastníctva. Vec vo vlastníctve osoby odlišnej od vlastníka hlavnej veci sa spracovaním môže stať súčasťou tejto hlavnej veci; vlastníctvo k nej môže nadobudnúť vlastníka hlavnej veci. Žalobcovia argumentovali, že v dôsledku zániku hlavnej veci, a to rodinného domu vo vlastníctve žalovaných, sa pôvodne spoločný múr stal výlučne súčasťou hlavnej veci, a to rodinného domu vo vlastníctve žalobcov. Pôvodne spoločný múr tak tvorí výlučné vlastníctvo žalobcov. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem, žalobcovia poukazovali na prebiehajúce stavebné konanie a v rámci neho na kolaudačné konanie; v kolaudačnom konaní stavebný úrad nevyhovel námietkam žalobcov, odmietol vydať kolaudačné rozhodnutie v prospech žalobcov ako vlastníkov stavby a odkázal ich na občianske súdne konanie. Je tak zrejmé, že postavenie žalobcov je neisté, pretože žalovníci v správnom konaní (stavebnom konaní) uplatňujú spoluvlastnícke právo k múru a z toho odvodzujú právo jeho užívania.

1.2 Žalovníci s podanou žalobou nesúhlasili a žiadali ju zamietnuť. Uviedli, že v roku 2019 kúpili rodinný dom postavený na parc. č. XXXX; rodinný dom bol súčasťou rodinného dvojdomu spojeného spoločnou stenou. Uvedený rodinný dom bol od roku 1990 neobývaný, odpojený od inžinierskych sietí. Mal celkovo zlý stavebnotechnický stav; jeho rekonštrukcia či prestavba bola ekonomicky neuskutočniteľná. Žalovníci sa tak rozhodli pre odstránenie nevhodného rodinného domu a stavbu nového rodinného domu s garážou. V stavebnom konaní im bolo povolené odstránenie stavby rodinného domu ako aj stavba nového rodinného domu s garážou. Odstránili tak rodinný dom v plnom rozsahu, s výnimkou spoločného stredového nosného múru, ktorý bol postavený v polovičke na pozemku vo vlastníctve žalobcov a v polovičke na pozemku vo vlastníctve žalovaných. Rozhodujúcim objektom v zmysle stavebného konania je objekt označený SO-2 - garáž, ktorý je podľa stavebného rozhodnutia prízemným murovaným objektom, zastrešeným sedlovou strechou, pričom garáž bude umiestnená na mieste pôvodného rodinného domu na južnej hranici pozemku KNC parc. č. 2297 tak, aby jeho uličné priečelie lícovalo s priečelím ponechanej časti rodinného domu na susednej parcele KNC č. 2297. Zo stavebno-technického hľadiska tento objekt bude samostatným uzavretým konštrukčným celkom, dilatčne oddelený od stavebných konštrukcií susednej budovy. Zvislé obvodové konštrukcie orientované do exteriéru budú murované, na styku s dilatčnou škárou bude ľahká montovaná konštrukcia, umožňujúca odvetranie objektu SO-3. V zmysle stavebného rozhodnutia objekt SO-3 predstavuje izoláciu pôvodného múru, stavebné úpravy obnaženej časti spoločného stredového nosného múru zahŕňajú jeho zateplenie, povrchové úpravy, ochranu proti atmosférickej a zemskej vlhkosti pomocou prestrešenia, klampiarskych prvkov, nopovej a hydroizolačnej fólie a drenážneho systému. V zmysle stavebného povolenia žalovníci vykonali stavebné úpravy stredového múru, tento bol zateplený, povrchovo upravený, bola odstránená zemná vlhkosť a na styku s vedľajším rodinným domom bol zastrešený klampiarskymi prvkami. Bola tiež použitá protipožiarna ochrana a za žalobcov odsúhlasoval priebeh stavby nimi splnomocnený stavebný dozor. Problém nastal v priebehu kolaudačného konania o povolení užívania objektu SO-3, keď žalobcovia tvrdili, že sú výlučnými vlastníkmi stredového múru z dôvodov, ktoré uvádzali aj v žalobe. K dohode v rámci stavebného konania nedošlo; stavebný úrad dňa 22.02.2023 prerušil kolaudačné konanie a žalobcov odkázal na súdne konanie. Žalobcovia zdôrazňovali, že pôvodný múr, ktorý nie je nosným múrom, bol pôvodne o hrúbke 30 centimetrov, v polovici sa nachádzal na pozemku vo vlastníctve žalobcu a v polovici na pozemku vo vlastníctve žalovaných. Stavebnými úpravami došlo k rozšíreniu hrúbky múru na približne 45 centimetrov na pozemku vo vlastníctve žalovaných. Žalobcovia pritom požadovali, aby finančné náklady na všetky práce a materiál na uskutočnenie objektu SO-3 znášali žalovníci; tieto náklady predstavujú čiastku cca 45 až 50 000 eur. Ak by boli žalobcovia v spore úspešní, znamenalo by to, že na náklady žalovaných si dali zhodnotiť svoj majetok a dokonca požadujú, aby sa do budúcnosti na svoje náklady o ich majetok starali žalovníci. Uznali, že pôvodná stavba zanikla; túto stavbu nahrádza stavba garáže a v čase, keď bude garáž vybudovaná, bude

jej múr súčasťou. Žalobcovia by sa tak stali výlučnými vlastníkami jednej steny garáže, ktorá bude vo vlastníctve žalovaných. Navrhovaným riešením v súdnom konaní by mohlo dôjsť k ďalším budúcim sporom z dôvodu, že viac ako polovica bývalého stredového múru stojí na pozemku vo vlastníctve žalovaných; sporné bude technické udržiavanie tohto múru a bude spor o prípadnú úhradu nákladov na jeho vybudovanie. Právna neistota žalovaných pre prípad predaja rodinného domu žalobcami by bola na inej úrovni ako je tvrdená právna neistota žalobcov. Navyše, podľa názoru žalovaných, absentuje odôvodnenie naliehavého právneho záujmu.

1.3 Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou, písomnými a ústnymi vyjadreniami strán sporu, LV č. XXX pre k. ú. E., obsahom administratívneho spisu - stavebného a kolaudačného konania pred Mestským úradom Zvolen, v časti žiadosti o povolenie odstránenia stavby rodinného domu súp.č. XXX postaveného na parc.č. XXXX, obsahom administratívneho spisu - kolaudačného konania č. 4680/22/1561/2023, odborným vyjadrením G. F., fotodokumentáciou k realizácii priebehu odstránenia stavby a následnej izolácie pôvodného múru; listinnými dôkazmi predloženými stranami sporu. Aplikoval ustanovenie § 126 ods. 1, § 132 ods. 1, § 118 ods. 1, § 119 ods. 1, § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka; aplikoval tiež ustanovenie § 137 ods. 1 zákona číslo 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „zák.č. 50/1976 Zb.“ alebo „Stavebný zákon“), napokon aplikoval ustanovenie § 137 zákona číslo 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

1.4 Súd prvej inštancie prioritne skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a ustálil, že Civilný sporový poriadok oproti predchádzajúcej právnej úprave v Občianskom súdnom poriadku doplnil úpravu, kedy naliehavý právny záujem nie je potrebné preukázať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Je tomu v prípade, ak právny predpis určitú osobu oprávňuje alebo jej ukladá povinnosť podať bližšie špecifikovanú určovaciu žalobu. V prejednávanvej veci je to Stavebný zákon, ktorý v ustanovení § 137 ods. 2 ukladá stavebnému úradu odkázať navrhovateľa alebo iného účastníka na súd, pokiaľ nedôjde k dohode o námietkach, ktoré vznesie účastník konania a ktoré vyplývajú, okrem iných, aj z vlastníckych alebo iných práv k pozemkom či stavbám a táto skutočnosť znemožňuje uskutočniť požadované opatrenie, prípadne ho uskutočniť len v podstatne inej miere alebo forme. V danom prípade práve stavebný orgán v kolaudačnom konaní rozhodnutím zo dňa 22.02.2023 prerušil stavebné konanie a odkázal žalobcov podať žalobu na súd. Bolo to z dôvodu námietky žalobcov proti návrhu žalovaných na vydanie kolaudačného rozhodnutia, keď sa žalovaní v návrhu na vydanie kolaudačného rozhodnutia k stavbe označenej SO-3 - izolácie pôvodného múru označili za vlastníkov tejto stavby. Žalobcovia už v kolaudačnom konaní tvrdili, že sú výlučnými vlastníkami múru, ktorý je predmetom kolaudačného rozhodnutia. Na základe uvedeného okresný súd ustálil, že právny záujem žalobcov na požadovanom určení je daný.

1.5 Vo veci samej okresný súd ustálil, že múr, ku ktorému sa žiadala určiť neexistencia bezpodielového spoluvlastníctva žalovaných, bol v minulosti predmetom spoluvlastníctva tak žalobcov ako aj žalovaných, pretože tvoril súčasť stavby žalobcov ako aj stavby žalovaných. V dôsledku odstránenia stavby žalovaných došlo k zániku ich vlastníckeho práva k odstránenej stavbe, a teda aj k zániku spoluvlastníctva k pôvodne spoločnému múru. Naproti tomu žalovaní argumentovali, že pôvodnú stavbu rodinného domu nahradia inou stavbou, a to stavbou garáže a sporný múr bude tvoriť spoločný múr medzi rodinným domom žalobcov a garážou vo vlastníctve žalovaných. Okresný súd v tomto smere ustálil, že nebolo sporné, že uvedený múr tvoril vnútorný deliaci múr medzi domom vo vlastníctve žalobcov a domom vo vlastníctve žalovaných a pôvodne bol v spoluvlastníctve oboch sporových strán; nebolo sporné, že žalovaní na základe stavebného oprávnenia odstránili stavbu rodinného domu v ich spoluvlastníctve, k odstráneniu spoločného múru nedošlo. Tento múr sa tak stal obvodovým múrom stavby vo vlastníctve žalobcov, tvorí súčasť ich rodinného domu; nemôže byť odstránený bez toho, aby sa tým znehodnotila stavba rodinného domu vo vlastníctve žalobcov. Sporný múr tak predstavuje súčasť hlavnej veci, pretože bez hlavnej veci by nemal sám o sebe žiadne úžitkové ani funkčné určenie a sám o sebe by nemal žiadnu úžitkovú hodnotu. Napokon neplní žiadnu funkciu k inej stavbe. Okresný súd uzavrel, že predmetný múr, keďže nie je samostatnou vecou, nemôže byť samostatným predmetom občianskoprávných vzťahov. Jeho právny režim určuje hlavná vec a všetky právne úkony týkajúce sa hlavnej veci, bez ďalšieho určenia sa svojimi účinkami vzťahujú aj na súčasť veci. Súčasť stavby, ktorá neexistuje ako samostatná vec zdieľa právny režim hlavnej stavby a pokiaľ vlastníkom hlavnej stavby sú žalobcovia v podiele 1/1 z titulu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, potom sú vlastníkami

aj súčasť – sporného múru v spoluvlastníckom podiele 1/1 titulom bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

1.6 Pokiaľ ide o námietky žalovaných okresný súd zdôraznil, že nebolo sporné, že pôvodne sporný múr tvoril súčasť nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaných a zároveň nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov. Tým, že žalovaní odstránili im vlastnícky patriacu stavbu, došlo k zániku veci. K neexistujúcej veci nemôže existovať vlastnícke právo, odstránením pôvodnej stavby došlo k zániku vlastníckeho práva žalovaných k celej nehnuteľnosti, vrátane spoluvlastníckeho práva k spornému múru ako súčasť pôvodnej stavby žalovaných. Múr síce odstránený nebol, stratil funkciu súčasť nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaných, a preto nemohlo zostať zachované spoluvlastnícke právo žalovaných k tomuto múru. Vo vzťahu k zániku stavby okresný súd poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/188/1996 z 21. 02. 1997. Aj z dôvodu uvedených záverov sa okresný súd nestotožnil s argumentáciou žalovaných, že na mieste pôvodného rodinného domu postavia garáž, čím sa obnoví predchádzajúci stav. Zriadením garáže totiž dôjde k novému právnemu stavu; či sa súčasťou garáže stane sporný múr alebo nie bude závisieť od stavebného konania a podmienok uvedených v stavebnom konaní ako aj od skutočnej realizácie stavby. Žalovanými predpokladaný budúci stav okresný súd považoval len za hypotetický; ďalšie stavebno-technické riešenie stavby garáže je v kompetencii správneho orgánu, ktorý v stavebnom rozhodnutí určil podmienky stavby garáže. Dôvodné neboli ani námietky žalovaných, ktorí namietali, že pozitívne rozhodnutie o žalobe vyvolá ďalšie spory, a to z dôvodu, že tieto námietky nemajú žiaden vplyv na existenciu alebo neexistenciu vlastníckeho práva. Rovnaký záver okresný súd prijal aj k predloženému posudku, nakoľko bude vecou stavebného konania, akým spôsobom bude realizovaná stavba garáže. Súd v prejednávanej veci nie je oprávnený posudzovať navrhovanú realizáciu stavby garáže, či postup správneho orgánu, ktorým bola schválená realizácia stavby garáže a určené podmienky stavby.

1.7 Z uvedených dôvodov okresný súd žalobe vyhovel.

1.8 Pri rozhodovaní o trovách konania okresný súd aplikoval ustanovenia § 255 ods. 1 C.s.p., prihliadol na princíp úspechu a žalobcom, ako spore v plnom rozsahu úspešným, priznal náhradu trov konania proti žalovaným.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaní (ďalej aj „odvolatelia“), v ktorom navrhli, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu žalobcov v plnom rozsahu zamietne alebo, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Uplatnili odvolacie dôvody uvedené v ustanovení § 365 ods.1 písm. f), g) a h) C.s.p.; tvrdili tak, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1 Žalobcovia okrem popisu konania pred súdom prvej inštancie poukázali na konanie vedené pred Stavebným úradom mesto Zvolen pod č. j. SU 1564/2020, v ktorom im stavebný úrad povolil odstránenie stavby rodinného z domu a povolil tiež stavbu rodinného domu s garážou a izoláciu pôvodného múru. Zdôraznili, že ide o jedno stavebné konanie, ktoré má viac samostatných fáz, a to odstránenie pôvodného domu a objekty výstavby, ktorými sú objekt SO-1 - rodinný dom; objekt SO-2 – garáž a objekt SO-3 - izolácia pôvodného múru. Bolo zrejmé, že rekonštrukcia či prestavba odstráneného rodinného domu nebola možná; výstavba garáže na mieste pôvodného domu bola možná až po odstránení predmetného domu. Stavebný úrad vzhľadom na technický stav domu a deliaceho múru v stavebnom konaní žalovaným ako stavebníkom uložil povinnosť urobiť stavebné úpravy obnaženej časti spoločného stredového múru zahŕňajúce jeho opravu, zateplenie kontaktným systémom, povrchové úpravy a ochranu proti atmosférickej zemnej vlhkosti pomocou prestrešenia, klampiarskych prvkov, nopovej a hydroizolačnej fólie, drenážneho systému a protipožiarnej ochrany. Žalovaní mali za to, že stavebný úrad nemal pochybnosť o vlastníctve predmetného múru, pretože žalovaným ako spoluvlastníkom uložil povinnosti prináležiace len stavebníkovi ako vlastníkovi.

2.2 Pokiaľ žalobcovia uplatnili odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. g) C.s.p., zdôraznili, že záver súdu prvej inštancie o tom, že sporný múr sa v dôsledku odstránenia stavby žalovaných stal obvodovým múrom stavby vo vlastníctve žalobcov a tvorí tak súčasť ich rodinného domu, nakoľko

nemôže byť odstránený bez toho, aby sa tak znehodnotila stavba rodinného domu vo vlastníctve žalobcov, je nesprávny. Nebola poskytnutá odpoveď na otázku, či bolo možné odstrániť aj časť múru, ktorý prináležal odstránenému rodinnému domu. Súd prvej inštancie bol povinný uviesť predbežné právne posúdenie; túto povinnosť si nespĺnil a z toho dôvodu žalovaní nenavrhlí vykonať dôkaz, ktorým by sa preukázalo, či predmetnú časť múru bolo možné zbúrať alebo nie, a to tak, aby sa neznehodnotila stavba rodinného domu vo vlastníctve žalobcov. V tomto smere zdôraznili, že polovica múru prináležala domu vo vlastníctve žalobcov a polovica domu vo vlastníctve žalovaných. Žalovaní majú naďalej za to, že sporný múr je v podielovom spoluvlastníctve účastníkov konania. Napokon žalovaní prakticky mohli odstrániť polovicu múru, stojaceho na pozemku v ich vlastníctve; toto riešenie bolo technicko-stavebne možné a žiadnym spôsobom by odstránenie polovice hrúbky múru neznehodnotilo stavbu rodinného domu vo vlastníctve žalobcov. Takýto postup žalobcovia v stavebnom konaní nenavrhlí v dobrej viere, že sú a budú podielovými spoluvlastníkmi múru. Z uvedeného žalovaní vyvodili, že súčasťou domu vo vlastníctve žalobcov nie je celý deliaci múr, ale len jeho 1/2, pretože 1/2 múru nie je súčasťou ich domu. Záver súdu prvej inštancie, že obvodový múr v celosti tvorí súčasť rodinného domu žalobcov, nakoľko tento nemôže byť odstránený bez toho, aby sa tým znehodnotila stavba rodinného domu žalobcov, nie je správny.

2.3 Odvolatelia nesúhlasili ani so záverom okresného súdu, že sporný múr neplní žiadnu funkciu k inej stavbe. Je zrejmé, že už začala výstavba garáže, je založená železobetónová doska, ktorá je opretá o predmetný múr. Sporný múr tak tvorí zadnú stenu garáže, takže už svoju funkciu - stena garáže plní, a to aj v stave, že garáž nie je úplne dostavaná. Ak by tomu tak nebolo, múr plní aj funkciu murovaného plotu, ktorý oddeľuje od seba parcely vo vlastníctve žalobcov a žalovaných. Plní tiež funkciu protipožiarnej ochrany. Výklad, ktorý prijal okresný súd, stavia vlastníkov susediacich nehnuteľností so spoločným múrom do neriešiteľnej situácie pri odstránení domov, ak chcú odstránený dom nahradiť inou stavbou. Žalovaní ustálili, že Občiansky zákonník a okresným súdom aplikované ustanovenia neriešia priamo a jednoznačne danú vec, a teda vlastníctvo spoločného múru, keď sa jedna stavba odstráni a nahradí inou stavbou. Uvedené považovali za medzeru v zákone, respektíve v práve.

2.4 Súdom prvej inštancie aplikované rozhodnutie najvyššieho súdu k výkladu použitých ustanovení Občianskeho zákonníka neprispieva. Žalovaní netvrdia, že k odstráneniu ich rodinného domu nedošlo a netvrdia, že výstavbou garáže dôjde k zhodnoteniu k pôvodnej odstránenej stavbe. Tvrdia však, že výstavbou garáže dôjde k zriadeniu novej stavby. Tvrdia taktiež, že časť múru, ktorá bola a v súčasnosti aj je v ich BSM nie je súčasťou rodinného domu vo vlastníctve žalobcov. Oprava sporného múru je považovaná za samostatný objekt, žalovaní múr opravili, odvlhčili a vybudovali protipožiarnu stenu. Ak okresný súd poukazuje na rozhodnutie sp.zn. 3Cdo/188/1996, vlastníckmi stavby múru sú stavitelia - žalovaní. Navyše múr má funkciu protipožiarnej ochrany; pôvodný múr parametre protipožiarnej ochrany nespĺňal; v rámci realizácie stavebného objektu SO-3 sa pôvodný múr musel nadmurovať nad úroveň strechy, aby sa zamedzilo preskočeniu plameňa z domu žalobcov na nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaných alebo opačne. Protipožiarne ochrana je vybudovaná na časti deliaceho múru, ktorý je v BSM žalovaných a stojí na ich pozemku.

2.5 Odvolatelia nesúhlasili s tvrdením žalobcov, že ich postavenie ako vlastníka stavby rodinného domu súpisné číslo XXX je po odstránení domu žalovaných neisté; žalovaní nespochybňujú ich bezpodielové spoluvlastníctvo k jednej polovici predmetného múru. Postavenie žalobcov ako vlastníkov rodinného domu súpisné číslo 653 sa realizovaním stavebných objektov žalovanými nezhoršuje, podstatne sa vylepšuje, múr je zateplený, odizolovaný od vlhkosti a poskytuje lepšiu ochranu rodinnému domu žalobcov ako tomu bolo doposiaľ. Navyše rodinný dom súpisné číslo 653 bude stavbou garáže podstatne lepším spôsobom chrániť spoločný múr.

2.6 Za nepravdivé považovali žalovaní závery žalobcov, že napadnutým rozsudkom sa predíde budúcim sporom. V tomto smere poukázali na skutočnosť, že polovica sporného múru stojí na pozemku vo vlastníctve žalovaných; sporné bude technické udržiavanie múru, úhrada nákladov na jeho vybudovanie, udržiavanie a nemožnosť úpravy múru zo strany vlastníka garáže. Právna neistota žalovaných v prípade predaja rodinného domu žalobcami by bola na úplne inej úrovni ako je tvrdená právna neistota žalobcov v súčasnosti.

2.7 Žalovaní uzavreli, že ochrane vlastníctva žalovaných nebola v konaní pred súdom prvej inštancie venovaná náležitá pozornosť; poukázali na ustanovenie § 3 ods.1 Občianskeho zákonníka a mali za

to, že výkon práva, a teda nadobudnutie výlučného vlastníctva žalobcov k múru, nie súlade s dobrými mravmi a má znaky šikanózneho výkonu práva. Žalovaným nie sú známe dôvody, ktoré viedli žalobcov k podaniu žaloby; majú za to, že podaním žaloby žalobcovia sledujú cieľ seba obohatiť a žalovaných do budúcnosti poškodiť. Poukázali na základnú zásadu konania podľa Civilného sporového poriadku, ktorým je spravodlivá ochrana strán. Majú však zato, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu je voči nim nespravodlivé.

3. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhli, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil a žalovaných zaviazal na náhradu trov konania. Zdôraznili, že od počiatku stavebného konania namietali žalovanými uplatňované vlastnícke právo k múru, ktorý sa odstránením rodinného domu stal obvodovým múrom žalobcov. Žalobcovia majú za to, že zánik vlastníctva žalovaných je daný bez ďalšieho a priamo zo zákona. Zo stavebného povolenia zo dňa 27. 09. 2021 vyplýva, že pri stavbe garáže ide o samostatný uzavretý celok; zo stavebného povolenia tak vyplýva, že nebude žiadna spoločná stena. Zo stavebného povolenia vyplýva nevyvrátiteľný záver, že stavba garáže nebude spojená s obvodovým múrom domu a medzi garážou a rodinným domom (a teda aj múrom) bude medzera. Garáž tak v čase rozhodovania súdu nie je, ale ani nikdy nebude, spojená s obvodovým múrom žalobcov a nikdy nebude mať s ním spoločnú stenu.

3.1 Za absurdnú považovali argumentáciu žalovaných vo vzťahu k tvrdeniu, že mohli odstrániť polovicu múru, že to bolo technicko-stavebne možné. Je absurdné, nerealizovateľné a nie je normálne zbúrať polovicu obvodového múru. Je nepravdivé a absurdné aj tvrdenie, že odstránením obvodového múru nedôjde k znehodnoteniu stavby vo vlastníctve žalobcov.

3.2 Ak žalovaní v podanom odvolaní tvrdili, že múr tvorí zadnú stenu garáže, uvedené tvrdenie nie je pravdivé. Garáž je a má byť samostatnou stavbou oddelenou od stavebných konštrukcií rodinného domu, a teda oddelenou od rodinného domu žalobcov. Ak žalovaní tvrdili, že obvodový múr plní funkciu murovaného plotu, uvedené nemôže zakladať vlastníctvo žalovaných k stavbe vo vlastníctve žalobcov; obvodový múr je neodstrániteľnou súčasťou rodinného domu a nejde o iný charakter stavby, a teda plot. Zápis spoluvlastníctva na jednej strane ako vlastníctva k domu v 1/2, a vlastníctva k plotu v 1/2 by bolo absurdné a právne nereálne.

3.3 Vlastníctvo žalovaných nezakladá ani vykonanie izolácie obvodového múru; povinnosť zabezpečiť stavbu žalobcov je žalovaným daná zo zákona najmä v prípade, ak vlastnou stavebnou činnosťou môžu stavbu žalobcov ohroziť.

3.4 Napokon iba tvrdenia o existencii budúcich sporov nemôžu založiť vlastnícke právo žalovaných. Nie je možné, aby obvodový múr samostojaceho rodinného domu bol v spoluvlastníctve tretej osoby; uvedené nie je ani zapísané na liste vlastníctva. Zánikom stavby zaniklo vlastníctvo, respektíve spoluvlastníctvo; garáž nie je s rodinným domom spojená; garáž má 4 vlastné steny; medzi stenami garáže a stenami rodinného domu bude medzera, čo vyplýva zo stavebného povolenia. Ani v budúcnosti tak nie je možné konštatovať, že na základe stavebného povolenia by malo dôjsť k vzniku stavby so spoločnou stenou.

4. Žalovaní v písomnom vyjadrení (replika) k vyjadreniu žalobcov zotrvali na podanom odvolaní a dôvodoch v ňom uvedených. Žalovaní v replike len precizovali svoju dovtedajšiu argumentáciu vo vzťahu k absencii predbežného právneho posúdenia, k podstate podielového spoluvlastníctva a charakteru múru ako predmetu sporu. Vo vzťahu ku garáži zdôraznili, že táto je samostatne stojaci objekt, avšak samostatne stojaci objekt od rodinného domu, ktorý stavajú žalovaní a nie samostatne stojaceho rodinného domu vo vlastníctve žalobcov. Garáž od rodinného domu vo vlastníctve žalobcov má byť oddelená dilatačnou špárou, ktorá môže byť vertikálna aj horizontálna a má rozmery od 0,5 mm do cca 1 cm. Táto špára je už zabudovaná v rámci sanácie múru; podmienka daná stavebným úradom v stavebnom konaní je splnená. V stavebnom konaní založená projektová dokumentácia predpokladá, že sporný múr bude spoločný pre objekt garáže aj rodinného domu vo vlastníctve žalobcov. Projektová dokumentácia žalovaným ukladá povinnosť vybudovať na múre protipožiarnu ochranu spočívajúcu v prevýšení 4,5 m nad pôvodný múr; žalovaní túto povinnosť splnili, sú vlastníkami vybudovanej protipožiarnej ochrany. Poukázali tiež na konkrétne im známu situáciu, keď bola odstránená budova stojaca medzi dvoma domami a mala spoločný múr so susednými domami na oboch stranách. Ak by bol napadnutý rozsudok správny, pre staviteľa domu, ktorý bude postavený presne na mieste sanovaného

domu, by nastala neriešiteľná situácia, pretože sanovaním domu by stratil bez ďalšieho spoluvlastníctvo k dvom múrom, ktoré sú, resp. boli súčasťou sanovaného domu.

5. Ďalšie vyjadrenie (dupliku) k replike žalovaných žalobcovia nepodali. Ďalšie relevantné vyjadrenie podané nebolo.

6. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní, vec preskúmal v rozsahu určenom § 380 ods. 1, 2 C.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu podľa § 387 ods. 1, ods.2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

6.1 Podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovaných, ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré s prihliadnutím na obsah žaloby aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 380 ods. 2 C.s.p.).

8. Z odvolania vyplýva, že odvolatelia uplatnili odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods.1 písm. f), g) a h) C.s.p..

8.1 Odvolacie námietky týkajúce sa väd v skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa môžu prejavíť v nevykonaní navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods.1 písm.e/ C.s.p.), alebo v nesprávnom hodnotení dôkazov, ktoré vyústilo do nesprávnych skutkových zistení (§ 365 ods.1 písm. f/ C.s.p.).

8.2 Prípustnosť odvolacieho dôvodu uvedeného v § 365 ods.1 písm. g) C.s.p. je potrebné vnímať v spojení s ustanovením § 366 písm. d) C.s.p. v súvislosti s prípustnosťou novôt v odvolacom konaní; novoty môže odvolateľ použiť len vtedy, ak ich nemohol bez vlastnej viny použiť v konaní pred súdom prvej inštancie.

8.3 Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Cdo/222/2009 zo dňa 26.2.2020); nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2MCdo/4/2009).

9. Odvolanie v danom prípade nie je dôvodné.

Rozsudok súdu prvej inštancie je riadne a v súlade so zákonom odôvodnený, je z neho zrejmé, akými úvahami a právnymi názormi sa súd prvej inštancie riadil pri svojom rozhodovaní, je v odvolacom konaní preskúmateľný a zrozumiteľný. Odvolací súd sa stotožnil v celom rozsahu s právnymi závermi a argumentáciou súdu prvej inštancie tak ako sa premietla do napadnutého rozhodnutia; okresný súd rozhodol správne, pokiaľ žalobe vyhovel. V prejednávanej veci sa žalobcovia domáhali negatívneho určenia vo vzťahu k vlastníckemu právu žalobcov k pôvodne spoločnému múru; domáhali sa tak určenia, že žalovaná v rade 1/ a žalovaný v rade 2/ nie sú bezpodielovými spoluvlastníkmi pozdĺžneho múru, ktorý je situovaný na pozemku CKN parc.č. XXXX a CKN parc.č.XXXX a ktorý tvorí hranicu medzi parcelami CKN parc.č.XXXX o výmere 331m², zastavané plochy a nádvoría evidovanej Okresným úradom Zvolen, katastrálny odbor na LV č. XXXX pre okres Zvolen, obec E., k.ú. E. a CKN parc.č. XXXX o výmere

242m2, zastavané plochy a nádvoría evidovanej Okresným úradom Zvolen, katastrálny odbor na LV č.XXXX, pre okres Zvolen, obec E., k.ú. E..

9.1 Z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že súd prvej inštancie považoval za nesporné, že sporný múr bol pôvodne spoločným múrom pre nehnuteľnosti – rodinný dom vo vlastníctve žalobcov a zároveň pre rodinný dom vo vlastníctve žalovaných. Mal však tiež za to, že v dôsledku zániku (zbúrania) rodinného domu vo vlastníctve žalovaných došlo k zániku vlastníctva žalovaných aj k súčasťi rodinného domu – pôvodne spoločného múru, a to z dôvodu, že zánikom hlavnej veci (rodinný dom) zanikla aj jej súčasť (múr), resp. jej príslušenstvo.

10. Vzhľadom ku skutočnosti, že žalovaní v konaní pred súdom prvej inštancie pôvodne spochybňovali aj existenciu naliehavého právneho záujmu a v podanom odvolaní mali za to, že odôvodnenie naliehavého právneho záujmu absentuje, odvolací súd uvádza, že okresný súd vzhľadom na určovací charakter podanej žaloby správne skúmal v zmysle ustanovenia § 137 C.s.p, prípustnosť žaloby. Uzavrel, že naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, nakoľko vyplýva z osobitného predpisu, ktorým je v danom prípade ustanovenie § 137 ods.2 Stavebného zákona. S uvedeným záverom sa odvolací súd stotožňuje a dodáva, že základným procesným predpokladom úspechu žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je bola podľa § 80 písm. c) O.s.p. účinného do 30.6.2016 existencia naliehavého, t.j. kvalifikovaného právneho záujmu na požadovanom určení, ktorý bol daný tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu neisté, alebo kde by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Právna úprava teda rozlišovala medzi určením existencie práva a právneho vzťahu bez toho, aby takéto odlíšenie malo vecný význam.

10.1 K zmene systému určovacích žalôb došlo prijatím novej procesnej právnej úpravy Civilného sporového poriadku, účinnej od 01.07.2016, ktorý už určenie existencie právneho vzťahu výslovne neuvádza. Jeho § 137 (písm. c/ a písm. d/) rozlišuje medzi žalobou, ktorou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, pričom naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu (písm. c/), alebo o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu (písm. d/). Ako uvádza komentár k Civilnému sporovému poriadku (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 504) právny záujem na určení práva vyplýva z právneho predpisu, ak právny predpis určitú osobu oprávňuje, alebo jej ukladá podať bližšie špecifikovanú žalobu. Oprávnenie podať takúto určovaciu žalobu zakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že právny záujem žalobcu je daný. Takýmito typmi žalôb sú napr. žaloba na určenie popretej pohľadávky prihlásenej do konkurzu (§ 32 zákona o konkurze a vyrovnaní), alebo žaloba na vylúčenie veci z exekúcie, ak tretia strana uplatňuje právo na vec, ktoré nepripúšťa exekúciu (§ 55 ods. 1 Exekučného poriadku). Podľa toho istého zdroja sú zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť právnymi skutočnosťami. Nová právna úprava pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu (hmotného práva). Príkladmi týchto žalôb sú žaloba o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce, žaloba o určenie neplatnosti dražby podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, alebo žaloby vyvolané sporom o dedičské právo (§ 194 Civilného mimosporového poriadku).

10.2 Naliehavý právny záujem na požadovanom určení by bol daný tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu neisté alebo kde by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Právny záujem žalobcu musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t.j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností, čo pre žalobcu znamenalo nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol žalobe meritórne vyhovieť. Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná určitými aspektmi: žalovaným je popieraná existencia (neexistencia) práva, resp. právneho pomeru žalobcu, teda je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi stranami sporu je sporný (existencia aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty); jestvuje ohrozenie práva či právneho vzťahu a toto ohrozenie nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom. Naliehavý právny záujem sa viaže k žalobe, resp. k otázke, či určovacia žaloba môže byť spôsobilým procesným nástrojom ochrany práva (rozhodnutie NS SR 5MCdo 1/2010). Odvolací súd pripomína, že určovacia žaloba má preventívnu povahu – má poskytnúť ochranu právneho postavenia žalobcu skôr, ako dôjde k porušeniu práva. Naliehavý právny záujem na určení v prípade, ak možno žalovať na plnenie môže

byť daný, ak sa určovacou žalobou vytvorí základ pre právne vzťahy strán sporu a predíde sa tak ďalším žalobám na plnenie. Tam, kde právo už porušené bolo, je prostriedkom ochrany žaloba na plnenie.

10.3 Podľa ustanovenia § 137 ods.1, ods.2, ods.3 Stavebného zákona

(1) Stavebné úrady vykonávajúce konanie podľa tohto zákona, sa pokúsia vždy aj o dosiahnutie dohody účastníkov pri tých námietkach, ktoré vyplývajú z vlastníckych alebo iných práv k pozemkom a stavbám, ale prekračujú rozsah právomoci stavebného úradu alebo spolupôsobiacich orgánov štátnej správy.

(2) Ak medzi účastníkmi konania nedôjde k dohode o námietke podľa odseku 1, ktorá, keby sa zistilo jej oprávnenie, by znemožnila uskutočniť požadované opatrenie alebo by ho umožnila uskutočniť len v podstatne inej miere alebo forme, odkáže stavebný úrad navrhovateľa alebo iného účastníka podľa povahy námietky na súd alebo na iný príslušný orgán a konanie preruší.

(3) Stavebný úrad určí lehotu, v ktorej sa musí predložiť dôkaz, že na súde, prípadne inom príslušnom orgáne bol podaný návrh na rozhodnutie v spornej veci. Ak návrh nebude v určenej lehote podaný, môže si stavebný úrad urobiť úsudok o námietke sám a rozhodnúť vo veci.

10.4 Okresný súd správne pri posudzovaní existencie naliehavého právneho záujmu poukázal na citované ustanovenie Stavebného zákona (§ 137) a správne ustálil, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení nie je potrebné preukazovať; stavebný úrad účastníkov stavebného konania odkázal k podaniu návrhu (žaloby) na súd vzhľadom na občianskoprávny charakter námietky vznesenej v stavebnom konaní. Pokiaľ tak žalobcovia urobili, súd konajúci v civilnom sporovom konaní nemôže ich žalobu zamietnuť z dôvodu absencie naliehavého právneho záujmu; existencia naliehavého právneho záujmu sa totiž v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) C.s.p. predpokladá a nedokazuje sa.

11. Odvolatelia namietali, že súd prvej inštancie nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 181 ods.2 C.s.p., a to uviesť predbežné právne posúdenie; z uvedeného dôvodu žalovaní nenavrhlí vykonať dôkaz, ktorým by preukázali, či predmetnú časť múru bolo možné zbúrať alebo nie, a to tak, aby sa neznehodnotila stavba rodinného domu vo vlastníctve žalobcov.

11.1 Uvedená argumentácia neobstoí a je v rozpore s obsahom zápisnice z pojednávania zo dňa 5.9.2023. Z uvedenej zápisnice z pojednávania vyplýva, že po prednesoch strán sporu, resp. zástupcov (§ 181 ods.1 C.s.p.) zo zápisnice výslovne vyplýva, že sudkyňa následne predniesla predbežný právny názor a konštatuje, že sa bude zaoberať vecou samou, nakoľko na základe aktuálnej situácie považuje naliehavý právny záujem za daný.

11.2 Uvedené konštatovanie odvolací súd overil zo zvukovej nahrávky z pojednávania, z ktorej vyplýva, že súd prvej inštancie poskytol predbežné právne posúdenie, aj keď predovšetkým vo vzťahu k naliehavému právnemu záujmu; z dôvodu, že mienil v ďalšom vykonať dokazovanie vo veci samej je zrejmé, že vec sa mu javila sporná. V rámci predbežného právneho posúdenia napokon v zásade uviedol, ktoré dôkazy vykoná s poukazom na to, že strany sporu navrhli vykonať dokazovanie len listinnými dôkazmi. U strán sporu zisťoval, či majú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, okrem tých, ktoré už boli pripojené k žalobe a písomným vyjadreniam.

11.3 K otázke predbežného právneho posúdenia napokon odvolací súd uvádza, že predbežné právne posúdenie veci má umožniť objektívnu predvídateľnosť následného súdneho rozhodnutia a vytvoriť priestor na prehodnocovanie vlastnej procesnej pozície sporových strán, ich vecnú a efektívnu právnu argumentáciu, riadne substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov; ide o inštitút, ktorého účelom je zefektívnenie, zrýchlenie a zjednodušenie sporového konania, vrátane prevencie tzv. prekvapivých rozhodnutí. Je potrebné zdôrazniť, že predbežným právnym posúdením súd nie je viazaný; k predbežnému právnemu posúdeniu v zmysle ustanovenia § 181 ods.2 C.s.p. dochádza po prednesoch strán sporu pred samotným vykonaním dokazovania. V prípade, že vykonané dokazovanie prinesie iné skutkové okolnosti, aké súd zistil pri príprave na pojednávanie (ktorá vyúsťuje do predbežného právneho posúdenia), súd je oprávnený (a povinný) sa od predbežného právneho posúdenia odchýliť; v takom prípade sa vyžaduje, aby súd odklon od svojho predbežného právneho posúdenia v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej vysvetlil a vysporiadal sa s ním.

11.4 S otázkou predbežného právneho posúdenia a jeho prípadnej absencie sa zaoberali aj vyššie súdne authority. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. 2Obdo/56/2020 zo dňa 28. decembra 2020 (inak publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod

R 60/2021 s právnou vetou „ani skôr vydaný platobný rozkaz nezbavuje žalobcu povinnosti predložiť všetky potrebné dôkazy na preukázanie oprávnenosti a dôvodnosti uplatneného nároku tak ako sa predpokladá ustanovením § 181 ods.2 C.s.p.) okrem iného uviedol, že „že cieľom § 181 ods. 2 C. s. p. je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Z vyššie uvedenej judikatúry ÚS SR (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa § 118 ods. 2 O. s. p., vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci (porovnaj aj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/3/2016 z 22. marca 2017, uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014).“

11.5 Obdobné závery prijal aj Ústavný súd SR v uznesení sp.zn. I. ÚS 643/2022 zo dňa 24.11.2022, keď konštatoval, že „inak povedané, ak sudca zákonné ustanovenie (§ 181 ods.2 C.s.p. – poznámka odvolacieho súdu) nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie § 181 ods.2 C.s.p. žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu napríklad v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve zhrnúť svoje návrhy na záver pojednávania a pod. Striktné nedodržanie postupu podľa § 181 ods.2 C.s.p. zo strany súdu teda samo o sebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 420 písm.f) C.s.p..

11.6 Cez argumentáciu ohľadne absencie predbežného právneho posúdenia odvolateľa namietli, že práve z tohto dôvodu nenavrhl vykonať dôkaz, ktorým by sa preukázalo, či časť múru bolo možné zbúrať alebo nie. V tomto smere namietali odvolací dôvod uvedený v ustanovení § 365 ods.1 písm.g) C.s.p.. Uvedená argumentácia neobstojí; súd prvej inštancie túto otázku po vykonanom dokazovaní posudzoval a posúdil; konštatoval, že múr nemôže byť odstránený bez toho, aby sa tým neznehodnotila stavba rodinného domu žalobcov. Žalovaní k tejto otázke žiadny dôkaz v odvolacom konaní nepredložili, potrebu posúdenia, či ide o novotu v konaní (§ 366 C.s.p.) tak nevyvolali. Iba ich argumentácia je v tomto smere nedostatočná; už z elementárnej logiky vyplýva, že v prípade odstránenia jedného z obvodových múrov nevyhnutne dochádza k znehodnoteniu stavby, ktorej je tento múr súčasťou.

11.7 K tvrdenej absencii predbežného právneho posúdenia napokon odvolací súd dodáva, že zo súdneho spisu vyplýva, že všetky procesné práva žalovaných ostali zachované; k žalobe sa vyjadrili, v spore uplatňovali prostriedky procesnej obrany; absenciu alebo nedostatočné predbežné právne posúdenie na pojednávaní nenamietali; boli účastní na vykonaní dokazovania, ich právo vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu bolo zachované, využili svoje právo navrhnúť doplnenie dokazovania, následne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemali a prostredníctvom právneho zástupcu využili aj právo vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu a právnej stránke veci.

12. Súd prvej inštancie vec posudzoval z občianskoprávneho hľadiska odpovedajúc na rozhodujúcu otázku, či vlastníctvo žalovaných po odstránení rodinného domu so súpisným číslom 652 (pôvodne vo vlastníctve žalovaných) k múru, spoločnému pre stavby súpisné číslo 652 a č.653 ostane zachované. Okresný súd napadnuté rozhodnutie založil na konštatovaní, že múr nie je samostatnou vecou, nemôže tak byť samostatným predmetom občianskoprávných vzťahov; jeho režim určuje hlavná vec (tu stavba súpisné číslo 653); súčasť stavby zdieľa právny režim hlavnej veci (stavby ako takej).

12.1 S uvedenými závermi sa odvolací súd stotožňuje. Dodáva, že z listu vlastníctva č.XXXX vyplýva vlastníctvo k stavbe súpisné číslo 653 žalobcov v režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov; žalovaní sú (resp. pred asanáciou rodinného domu) boli v režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov vlastníkmí rodinného domu súpisné číslo XXX. Z listov vlastníctva spoločné vlastníctvo k čo aj častiam susediaceho rodinného domu žalobcom ani žalovaným nevyplýva; spoločné vlastníctvo vyplýva zo stavebnotechnického riešenia domov – išlo o dvojdom s jednou spoločnou stenou (múrom), vlastníctvo ktorého bolo po odstránení rodinného domu súpisné číslo 652 sporné; najmä bolo sporné, či žalovaným po odstránení (asanácii) rodinného domu súpisné číslo 652 ostalo zachované vlastníctvo k múru, v minulosti tvoriacemu súčasť stavby ako vo vlastníctve žalobcov, tak aj vo vlastníctve žalovaných.

12.2 Odvolací súd súhlasí s tým, že sporný múr sa po odstránení stavby súpisné číslo 652 stal obvodovým múrom stavby vo vlastníctve žalobcov. Niet sporu, že pôvodne tvoril vnútorný múr medzi stavbami súpisné číslo 653 a súpisné číslo XXX, s tomu zodpovedajúcimi vlastnosťami vnútorného múru; po asanácii pôvodnej stavby súpisné číslo XXX sa však stal múrom vonkajším, obvodovým pre stavbu súpisné číslo XXX; vymedzuje základnú plochu stavby súpisné číslo XXX voči exteriéru. Aj z uvedeného dôvodu boli potrebné pri realizácii stavby vykonať aj stavebné úpravy spočívajúce v izolácii pôvodného múru (stavebný objekt SO-3 (zateplenie, ochrana proti atmosferickej a zemnej vlhkosti a pod.); dovtedajší charakter deliaceho múru dvojdomu takúto ochranu nevyžadoval. Napokon uvedené vyplýva už z popisu existujúcej stavby podľa stavebného povolenia, podľa ktorého „tento múr bude po odstránení predmetnej existujúcej stavby plniť funkciu nosnej a obvodovej konštrukcie susednej budovy“. Susednou bodovou sa nepochybne rozumie stavba súpisné číslo XXX, vo vlastníctve žalobcov.

12.3 Odvolatelia tvrdili, že záver súdu prvej inštancie o tom, že sporný múr neplní žiadnu funkciu k inej stavbe, je nesprávny; tvrdili, že už v súčasnosti plní funkciu zadnej steny garáže. Uvedená argumentácia odvolateľov s prihliadnutím na obsah stavebného povolenia je nesprávna; už z popisu novostavby podľa stavebného povolenia vyplýva, že stavebný objekt SO-2 – garáž je samostatným uzavretým konštrukčným celkom, dilatčne oddeleným od susednej budovy (súp. číslo XXX – vo vlastníctve žalobcov – poznámka odvolacieho súdu); na styku s dilatčnou škárou bude ľahká montovaná konštrukcia. Z uvedeného nemožno vyvodiť iný záver než ten, že pôvodne spoločný múr pre obe stavby (súp. č.XXX a súp. č.XXX) nebude súčasťou stavby garáže.

12.4 Žalovaný vyvodzovali svoje vlastníctvo k spornému múru tým, že sú jeho stavitelia. Uvedené tvrdenie neobstojí; realizáciou stavebného objektu SO-3 – izolácia pôvodného múru nedošlo k výstavbe nového múru (tento ako v minulosti deliaci múr už existoval), ale k jeho prispôbieniu novej situácii spočívajúcej v tom, že z pôvodne deliaceho múru sa stal múrom obvodovým. Stavebný objekt SO-3 je v tomto zmysle potrebné považovať za vyvolanú investíciu v dôsledku asanácie pôvodného rodinného domu súpisné číslo XXX; bez vykonania izolácie pôvodného múru by bola celá nehnuteľnosť žalobcov znehodnotená; bez asanácie rodinného domu súpisné číslo 652 by nebolo potrebné izoláciu pôvodného múru realizovať.

12.5 Otázka či postavenie žalobcov ako vlastníkov rodinného domu súpisné číslo XXX bolo nieistie nie je v tomto smere relevantnou otázkou pre rozhodnutie súdu o určení neexistencie vlastníckeho práva žalovaných k (pôvodne) spoločnému múru. Otázka právne neistého postavenia by bola podstatnou v prípade potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu; z vyššie uvedenej argumentácie vyplýva, že naliehavý právny záujem nebolo potrebné preukazovať vzhľadom k tomu, že tento vyplýva z ustanovenia právneho predpisu, tu z ustanovenia § 137 Stavebného zákona. Obdobné konštatovanie platí aj pre otázku prípadného vyvolania nových sporov v dôsledku negatívneho určenia vlastníckeho práva žalovaných k (pôvodne) spoločnému múru.

12.6 Neobstojí tvrdenie o šikanóznom výkone práva žalobcov. Žalobcovia žiaden úkon smerujúci k nadobudnutiu výlučného vlastníckeho práva k (pôvodne) spoločnému múru nevykonali. Dôvodom, pre ktorý okresný súd konštatoval, že žalovaní nie sú v režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov vlastníckymi spoločného múru je skutočnosť, že došlo k zániku (asanácii) stavby vo vlastníctve žalovaných; zánikom hlavnej veci (rodinného domu žalobcov) stratil deliaci múr svoje dovtedajšie opodstatnenie; v dôsledku existencie inej hlavnej veci (rodinného domu žalobcov) a skutočnosti, že múr tvorí súčasť tejto inej hlavnej veci, je záver súdu prvej inštancie dôvodný a nie je výsledkom nesprávneho právneho posúdenia.

12.7 Vykonať odstránenie rodinného domu súpisné číslo 652 bolo rozhodnutím žalovaných; správnosť tohto rozhodnutia (vzhľadom na dovtedajší stav rodinného domu) a skutočnosť, že zánikom rodinného domu zaniká aj vlastnícka účasť žalobcov na dovtedy spoločnom deliacom múre je právnym následkom vyplývajúcim z občianskoprávnej úpravy zániku vecí a nie absenciou spravodlivej ochrany strán sporu vyplývajúcej z Civilného sporového poriadku.

13. Z dôvodov vyššie uvedených odvolací súd nezistil dôvod na zmenu (§ 388 C.s.p.) alebo na zrušenie (§ 389 C.s.p.) napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, a preto rozsudok okresného súdu postupom podľa ustanovenia § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil, vrátane závislého

výroku o nároku na náhradu trov konania, keď súd prvej inštancie správne aplikoval zásadu úspechu a nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100% priznal plne úspešným žalobcom.

14. O trovách tohto odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcom, ktorí boli v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešní, priznal nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania voči žalovaným v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne súdny úradník súdu prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súde je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.